

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Prima difficultas resolvitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

tionem, quam quoad exercitium determinetur A
& moveatur ?

§. I.

Prima difficultas resolvitur.

2 **D**ico primò : Voluntatem moveri quoad specificationem ab intellectu ; non quod ipse formaliter specificet actus voluntatis, sed quia applicat, & proponit ei id quo tam ipsa quam ejus actus specificantur formaliter.

Conclusio sic explicata est Divi Thomae art. 1. & communis inter Theologos, potestque facile suaderi. Motivum voluntatis quoad specificationem est illud quod determinat voluntatem ad unum specie actum, potius quam ad alium : Sed intellectus determinat, modo in conclusione posito, voluntatem ad actum unius speciei, potius quam alterius : Ergo illum movet quoad specificationem. Minor probatur : Voluntas non elicit hunc specie actum potius quam alium, nisi quia tendit in hoc potius objectum quam in aliud : Sed quod tendit in hoc potius objectum quam in aliud, habet ab intellectu, istud potius objectum quam aliud proponente : Ergo intellectus proponendo voluntati objectum, illam movet & objectivè determinat, ut eliciat hunc specie actum potius quam alium.

Dico secundò : Voluntatem moveri etiam ab appetitu quoad specificationem, non directè & immediatè, sed indirectè & mediatè. Ita D. Thomas art. 2.

3 **P**robatur : Ex affectu seu passione appetitus sensitivi homo disponitur, ut objectum intellectui appareat conveniens aut disconveniens : nam ut ait Philosophus 3. Ethic. *Qualis unusquisque est, talis finis videtur ei*, id est, juxta modum quo aliquis est dispositus, judicat objectum esse conveniens vel disconveniens : Cum ergo objectum determinet voluntatem ad unum specie actum potius quam ad alium, appetitus, mediatè saltem & indirectè (mediate scilicet judicio intellectus, cui objectum sub ratione convenientis aut disconvenientis representat) voluntatem quoad specificationem movere potest. Quod ut magis declaretur :

4 **O**bservandum est, quod dum aliquid conveniens aut disconveniens apprehenditur per sensus externos, & per phantasia (cujus notitià regulatur appetitus sensitivus) exurgit in ipso appetitu vehemens motus prosecutionis aut fugæ, cum quadam corporis alteratione, & rursus totum hoc representatur in phantasia ; phantasma autem virtute intellectus agentis movet intellectum possibilem, imprimendo ei horum omnium representationem, ex qua intellectus possibilem, convertendo se ad prædictum phantasma, illa apprehendit, & exhibet voluntati ; voluntas autem prorumpit in actum prosecutionis aut fugæ, proportionatum motui appetitus sensitivi, si succumbat ; aut disproportionatum, si resistat.

5 **E**x quo intelliges unum valde notabile, scilicet vehementiam motionis appetitus sensitivi oriri ex eo quod versetur immediatè circa singularia, & tangentiã sensus. Cum enim singularia, & sensibus conjuncta, sint in statu existendi, & habendi omnes circumstantias, in quo solum statu possunt acquiri ; idèò efficacius moventur, quam res in communi considerata, & à sensibus

remota. Et ob hanc etiam rationem magis trahimur ad res materiales & sensibiles, quam ad immateriales & divinas : quia scilicet istæ sunt magis à sensibus remota, quam illæ.

§. II.

Alia difficultas expeditur.

Dico tertio : Voluntatem movere quoad exercitium omnes alias potentias, exceptis potentiis animæ vegetativæ. Ita S. Doctor hic art. 1. & 1. p. quæst. 82. art. 4. ubi sic discuit : *In omnibus potentiis activis ordinatis, illa potentia, quæ respicit finem universalem, movet potentias quæ respiciunt fines particulares.* Et hoc apparet tam in naturalibus, quam in politicis. Culum enim, quod agit ad universalem conservationem generabilium, movet omnia inferiora, quorum unumquodque agit ad conservationem propria speciei, vel etiam individuali. Rex etiam, quia intendit bonum commune totius regni, movet per suum imperium singulos præpositos civitatum, qui singulis civitatibus curam regiminis impendant. Objectum autem voluntatis est bonum & finis communis : qualibet autem potentia comparatur ad aliquid bonum proprium sibi conveniens, sicut visus ad perceptionem coloris, intellectus ad cognitionem veri. Et ideo voluntas per modum agentis movet omnes animæ potentias ad suos actus, præter vires naturales vegetativæ partis, quæ nostro arbitrio non subduntur. Quibus verbis utramque partem conclusionis luculenter docuit ac probavit.

Sed quæres, an voluntas potentias inferiores ad suos actus moveat & applicet, ex vi naturalis sympathiæ & colligationis quam habet cum ipsis, absque impressione alicujus realis, & sine physica potentiarum inferiorum mutatione ; vel in hac applicatione & motione aliquid reale & physicum eis imprimat, quod realiter & physice illas immutat ?

Respondeo, utramque opinionem esse probabilem, licet secunda videatur probabilior, & menti S. Thomæ conformior : nam in tra qua. 16. art. 1. de potentiis voluntati inferioribus ait : *Comparantur ad voluntatem, à qua applicantur ad agendum, sicut instrumenta ad principale agens.* Et 1. p. quæst. 82. art. 4. citato, asserit voluntatem movere intellectum, & omnes vires animæ, sicut alterans movet alteratum, & impellens movet impulsivum : Sed principale agens, quando movet instrumentum, aliquid reale ei imprimit, & alterans alteratum ac impellens impulsivum. Ergo ex D. Thomæ voluntas movendo & applicando potentias inferiores ad suos actus, eis imprimat aliquid reale prævium ad earum operationes, sive illud sit motio virtuosæ, sive virtus, aut qualitas fluens & transiens. Quamvis enim actio voluntatis sit formaliter immanens, virtualiter tamen potest esse transiens, & habere duplicem terminum seu effectum ; unum in seipso, qui est pondus quoddam in objectum quod prosequitur ; & alium extra se in potentias quas movet, qui est quædam motio seu impulsus, aut vis aliqua fluens & transiens, quæ ad agendum applicatur, & reducuntur de potentia in actum : non enim repugnat ab eadem potentia plures attingi effectus ordinæ quodam.

Ad do quod sympathia solum deseruit in potentiis, quæ sic subordinantur, quod una non possit resistere alteri ; ubi enim datur resistentiæ, non vincitur nisi immutando & movendo : Sed